

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 De cognitione Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

AD SECUNDVM dicēdū, q̄ vniuersale dr̄ esse vbiq; & semper magis p̄ remotionē, q̄ p̄ positionē. Nō enim dicitur vbiq; esse & semper, eo q̄ sit in omni loco, & in omni tempore, sed quia abstrahit ab his quæ determinant locum, & tempus determinatum: & præterea, vniuersalia non sunt substantia.

AD TERTIVM dicēdū, q̄ substantia spiritualis excedit corporalem excessu dignitatis naturæ, sed non in virtute agendi: immo videmus q̄ multæ substantiæ spirituales habent determinata corpora, in quibus agant, sicut anima rationalis corpus humanū.

AD QVARTVM dicēdum, q̄ si rex non est vbiq; p̄ totum regnum, est ex defectu regis terreni p̄ circūscriptionē suæ substantiæ. Deus aut̄ cum sit incircūscriptus, est vbiq;: & tñ si non esset vbiq;, nihilominus gubernaret oīa prouidētia sua. Vnde in rege terreno non esse præfens est ad defectum, sed quod gubernet in absentia est ad commendationē. Deus autem & vbiq; est, & omnia gubernat.

AD QVINTVM dicendum, q̄ h̄mōi distantia & propinquitas creaturarum ad Deum non est s̄m locū, sed secundum similitudinem & dissimilitudinem. Nam illa quæ magis assimilantur Deo, dicimus esse sibi propinquiora: quæ vero magis recedunt a similitudine ipsius, dicimus esse sibi remotiora.

AD SEXTVM dicendum, q̄ dato q̄ tota machina mundiālis esset unū corpus cōtinuū, non tñ p̄ hoc posset imaginari q̄ esset vbiq;, sed in uno loco tantum, quia totum illud, in quo esset, acciperetur pro uno loco, & sic non attingeret quodlibet particulare, quod esse ubique completitur in sua ratione.

QVÆSTIO II.

ARTICVLVS II.

Vtrum Deus cognoscat malum per bonum.

CIRCA cognitionem uero Dei quærebatur, vtrum Deus cognoscat malum per bonū, & videtur quōd nō, quia cognoscere vnum per aliud pertinet ad defectum cognitionis: sed in diuina cognitione nullus potest esse defectus: ergo uidetur quōd Deus non cognoscat malum per bonum.

¶ 2 Præ. Cognoscere vnum per aliud est in cognoscendo discurre: sed in diuina cognitione non est discursus: ergo cum cognoscere malum per bonū sit cognoscere vnum per aliud, videtur quōd Deus non cognoscat malum per bonum.

¶ 3 Præ. Quicquid Deus cognoscit, cognoscit per essentiam suam: sed malum nec est effectus diuinæ essentia, neque est ei oppositum, ut dicit Aug. ergo v̄ quōd Deus non cognoscat malum per bonum.

¶ 4 Præ. Philosophus dicit in 3. de aīa, q̄ intellectus qui semper est in actu, non cognoscit priuationē: sed intellectus diuinus est semper in actu. ergo &c.

¶ 5 Præ. Oē qd̄ cognoscit, cognoscit p̄ aliquā similitudinē in ipso cognoscitē existentē: sed malū nō h̄t aliquā similitudinē in Deo. ergo Deus non cognoscit malū p̄ aliquod bonum quod in eo existat.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit, q̄ malum cognoscitur secundum quod ab ipso bono discordat.

RESPON. Dicēdū, q̄ ppria cognitio unius cuiusque rei est s̄m qd̄ cognoscit p̄ propriā rōnē. In cognoscibilibus autē quædā sunt q̄ habent rōnē propriā absolutā, ut homo & lapis, quorū ppria rō nō dependet ex alio. Quædam uero sunt quæ nō habēt propriā rōnē absolutā, sed ex alio dependen-

tem, sicut est in reatiuis, & priuatiuis, & in negatiuis, quorum ratio d̄pendet ex ordine quem habēt ad alia: nam ratio cæcitat̄ non est absoluta, sed dependens. in quātum habet ordinem ad visum cuius est priuata. Cū ergo Deus animam cognoscat secundum proprias rōnes. dico q̄ illa, quorū ratio est absoluta, cognoscit absolute, & nō per aliquod aliud. Illa uero, quorum est dependens, & in ordine ad alia, cognoscit secundum ordinem ad illa, ex quibus dependent. Cum ergo ratio mali non sit absoluta, sed dependens, in quantum. s̄ discordat a bono creato, cognoscit malum secundum ordinem ad bonum, secundum quod scilicet discordat ab ipso bono.

AD PRIMVM ergo dicendum, quōd in illis quæ habent rationem absolutam, est ad defectum cognitionis cognoscere vnum per aliud, sed non in illis, quorum ratio est ad aliud, vt dictum est.

AD SECUNDVM dicēdū, q̄ cognitio discursiua est cognoscere unū cognitū per aliud cognitum absolute: sed cognoscere vnum incognitum, per aliud cognitum ad quod ordinatur, non est discurre cognoscendo, & hoc modo cognoscitur malum.

AD TERTIVM dicendum, q̄ licet malum non sit oppositum diuinæ essentia, tñ est oppositum effectui diuinæ essentia. Nam bonū increatum nō habet malū oppositum, sed bonis effectibus, qui causantur a bono increato, opponitur malū, & in quantum discordat ab eis effectibus cognoscitur.

AD QVARTVM dicēdū, q̄ illud habet locū in illo intellectu, qui cognoscit res per adæquationem & species suas, & iste modus cognoscendi non est in Deo, qui cognoscit omnia per essentiam suam.

AD QVINTVM dicendum, q̄ licet malum non habeat aliquam similitudinē in Deo, tamen oppositum mali, id est, bonum creatum, habet similitudinē in Deo, sicut in causa sua: & ita bonum cognoscitur per seipsum, malum uero per bonum.

QVÆSTIO III.

ARTICVLVS III.

Vtrum prædestinatio imponat necessitatem.

CIRCA prædestinationē quæbat, vtrū p̄destinatio imponat necessitatē, & ostēdebat q̄ sic. Cōstat. n. q̄ p̄destinatus omnino saluatur: sed hoc non est, nisi necessariū esset p̄destinatum saluari, videtur ergo quōd p̄destinatio necessitatē imponat. ¶ 2 Præ. Ad Rom. 9. dicit Apostolus. Nō est volentis, neque currentis, sed misericentis Dei. ergo v̄ quicquid est de salute, sit ex sola p̄destinatione diuina, & ex nullo alio: & sic v̄ necessitatē imponere.

CONTRA, Augustinus dicit. Qui creauit te sine te, non iustificabit te sine te.

RESPON. Dicēdū, q̄ p̄destinatio certitudinē habet, & tñ necessitatē nō imponit. In p̄destinatione. n. tria sunt cōsideranda, quorū duo præsupponit ipsa p̄destinatio. s̄ p̄sentia Dei, & dilectio, & voluntatē, qua vult p̄destinatū saluare: & tertium est ipsa p̄destinatio, qua nihil aliud est q̄ directio in finē, quē vult Deus rei dilectæ. Quodlibet autē horū triū certitudinem habet, & tñ necessitatem non imponit. Et q̄ p̄sentia diuina certitudinē habet patet. Deus. n. cognoscit res nobilioris modo, quā nos cognoscamus. Nam cognitio nostra est in tempore, & ideo inuitus noster respicit res secundum rationem temporis. s̄ p̄sentia, præterita, & futura, vt cognoscat præterita vt p̄terita. p̄sentia vt p̄sentia, futura vt futura, & certitudinaliter. Cognitio uero

Tex. co. 20.